

var norsk af en norsk Bondeslægt i Eidsvold, hvor Sønnen ogsaa har tilbragt sin Barndom og Ungdom med Undtagelse af en kort Tid, da han var paa Landakademiet og senere ansat ved holstensk Regiment. Moderen var sandsynligvis født i Danmark, men af en tysk Slægt baade paa fædrene og mødrene Side og hun havde ogsaa tilbragt den største Del af sit Liv i Norge. Dansk kan derfor Alfson ikke under nogen Omstændighed blive. Derimod er han rigtignok ikke Søn af fattige Bondefolk i Grue. Tvertimod synes Faderen at være i en ganske god økonomisk Forfatning, ligesom han ogsaa ved sit Giftermaal stod i nær Slægt med Familien Wilster, der havde flere fremragende og formaende Medlemmer i Militærstanden. Det tør dog godt være at Slægten oprindelig skriver sig fra Grue.

Levnetsoptegnelser af Raadmand i Kjøbenhavn, Kancelliraad Jens Hansen (f. 1717 † 1789).

Meddelt ved **C. E. van Deurs**.

De følgende Optegnelser afgive, saa kortfattede de ere, et ikke uinteressant Vidnesbyrd om hvorledes Forfatteren, der er født paa Landet i Jylland, langsomt kæmper sig frem til en anset Stilling, begyndende med at informere fra sit 11te Aar, „i Condition“ forskellige Steder, „i Livré“ hos Gehejmerraad Schulin, og siden Sekretær hos samme, der imidlertid døde førend hans Protektion kunde virke til Gavn for ham. Ihærdig, som han var, tog han 1753, 36 Aar gammel, juridisk Examen. Men først ved at gifte sig Formue til vandt han sin Position i Kjøbenhavns Borgerstand.

Originalen er et smukt skrevet Manuskript i Duodez, indbundet i Læder, tilhørende Meddelelsen. Jens Hansen døde 19 Juli 1789, hans Meddelelser fortsættes med nogle genealogiske Fortegnelser over hans Børn og fjernere Descendenter paa Spindesiden, som dog ikke her medtages. Hans eneste Søn døde som lille Barn.

Anno 1717 den 2den Martij er ieg Jens Hansen¹⁾ Fød i Jylland, Wendsyssell i Hammer Sogn, og Døbt i Hammer Kirke af Sal: Magister og Provst Stampe, den 7de Martij.

1727. Om Vinteren, gik ieg i Regne-Skole i Grindsted,

¹⁾ I Bogen er indklisset en Daabsattest lydende: Anno 1717 d. 7 Martij er Hans Jensens og Karen Mortensd[atters] Barn Jens døbt i Hammer Kirke, hvilchet at være rigtig efter Hammer Kierche Bog test[er]er] P. Hoestrup [?].

efter at have Lært at Læse og Skrive af min Fader, samt under Hans Opsigt i de 2de nest foregaaende Vintre nemlig 1725, og 1726, underviist Naboe-Børn i Samme.

1728. Ved Michælij Tiide kom jeg til Encken Giøde Kierulf i Wester Lahn i Horsens Sogn, for at informere hendes Børn i Læsen, Skriven og Regnen.

1729. Ved Michælj Tiide kom ieg til Jørgen Christensen i Holte udi Dronninglunds Sogn, paa samme Vilkaar, og

1730 ved Paasketiiden til Muurmester Berger ved Dronninglund, hvor ieg i 3de Aar underviiste hans — og om Vinterne ligesaa Naboernes — Børn.

1733. Samme Aarstiid kom ieg derfra til Forpagteren Jens Christensen paa Dronninglund, for at informere hans Børn i Christendom, Skriven og Regnen, hvor ieg forblev i 3de Aar, og tillige sad paa Skriver-Stuen hos Forvalter Mahling; J den Tiid blev ieg Examineret i min Christendom af Provsten Hr. Frawn, og Admitteret til Herrens Bord.

1736, den 2den April reiste ieg fra Dronninglund til Hals, og derfra den 12te Dito til Kiøbenhavn, hvor ieg ankom den 15de, og i Condition den 16de April hos Slots-Forvalter Bischoff paa Charlottenborg, som Skriversdreng og Tiener, hvor ieg blev øvet i det Tydske Sprog, siden Slots-Forvalteren icke kunde tale eller skrive Dansk; jeg loed mig ogsaa informere i Latin og lagde mig efter Bogbindervidenskabet og Stempelskiæren i Messing, for saa vidt dertil bruges, samt anden Haandgierning; hos Slots-Forvalteren forblev ieg indtil

1741, den 25de Novembr, da ieg blev antagen i Hans Excellence Hr. Geheime Raad von Schulins Livré, i vente at Obtinere det Kongelige, men da Geheime Raaden kort efter begyndte at bruge mig ved Hans Oeconomiske Correspondence og Regnskaber, fritog hand mig fra Livréet, gav mig Klædning og Kaarde, og brugte mig stedse som Haandskriver, samt gav mig Haab om enten Employ i det Tydske Cancellie, eller til andet Convenable Embede; jeg lagde mig imidlertid efter det franske Sprog, og loed mig videre informere i Latin, hvori ieg gjorde saa goed Fremgang at ieg, havde Haab om [at] kunde deponere, men da

Geheime-Raaden, som den 31te Martij 1750 var ophøyet i Greve-
 Standen, døde 13 Dage derefter, nemlig den 13de April, og ieg
 maatte giøre Encke-Frue Grevinden og Brødre Løfte, icke at søge
 nogen Betiening i de første Toe Aar: Saa forsvandt mit Haab
 om at giøre Lycke efter den anlagde Plan, men med forbedrede
 Vilkaar blev hos Frue Grevinden som Fuldmægtig, lagde mig
 noget efter Musiqven, og fornemmelig efter den Danske og Norske
 Lovkyndighed, hvori ieg soutine[re]de Examen den 30te Julij 1753,
 og erholdt beste Caracteer, jeg gjorde derefter mange Ansøg-
 ninger om Embed, og havde icke Mangel paa enten Recom-
 mendationer eller Løfter, men Gud aabnede en anden og bedre
 Vey for mig, i Aaret

1762, da ieg blev forlovet med afgang[n]e Brøgger Jonas Olsens
 Encke, Madame Anne Adamsdatter, og ved Michælj-Tiide efter
 nesten 21 aars tjeneste forlod det Grevelige Huus men icke
 Sammes Forretninger førend Grevindens Død først i Junij 1770.

1762, den 2den Octobr vandt ieg Borgerskab som Brygger,
 og havde den 6te Octobr nest efter Bryllup med fornævnte Ma-
 dame Sal: Jonas Olsens.

1763, den 27de April blev ieg beskicket af Magistraten til
 at være Tingmand i et Aar.

1764, in Julij beskicket at være Fattiges Forstander i 4 Aar.

1765, den 18de April udnævnet til Vand-Jnspecteur ved Ro-
 sengaardens Springvands Compagnie, og efter aflagt Regnskab
 afgik 1773.

1767 in Majj, Beskicket til at være Med-Curator ved Frue
 Fattiges Skole.

1767, den 29de Julij bortkaldte Gud min kiere Koene Moder
 og Velgiørere, som blev den 6te Junij nedsat i det af hendes
 Sal: Mand kiøbte aabne Begravelse i Frue Kircke.

1768, den 9de Novembr havde ieg Ja-Ord med Jomfrue
 Anna Dorethea Schoenheyder¹⁾, paa hendes ældste Jomfrue-
 Søsters²⁾ Bryllupsdag, og

¹⁾ En Datter af Lic. med., kgl. Operatør og Accoucheur Johan Franciscus
 Gottlieb S., f. 1701 † 1766, se Lengnick: Stamt. o. Fam. S

²⁾ Anne Lisbeth Schönheyder f. c. 1740 † 1790, gift s. D. med Brygger,
 siden Raadmand og Justitsraad Rudolph Henrik Grøn, † 1789, jfr. samme
 Kilde og Richters Dødsfald.

1769, den 3die Martij havde vi Bryllup; denne min kiere Koene er Føed 1745 den 8de Septr om Eftermiddagen Kl. 2 og Døbt af Sal: Hr: Consistorial R: Rohne i St. Petrii Kircke; Fadderne vare: Pastorinde Fru Anna Mossin, Jomfrue Pernille Basse Hans Mossin, Raadmand Heger og Cancellie R: Bruun; Gud alleene haver saaleedes ved disse 2de Ægteskabe naadelig skiencket mig megen større Lykke, end ieg ved mange Aars Solicitationer og høye Patroners Løfter, havde giordt Forsøg paa at erholde.

1770, den 11te Februarij om Aftenen Kl: 9, Velsignede Gud os med en velskabt Datter, som blev døbt af Hr. Doctor Münter i St. Petrii Kircke den 16de Dito og kaldt Francisca Mathilda¹⁾; Fadderne vare: Jomfrue Mossin, Jomfrue Birgithe Charlotte Schønhejder, Hr: Greve von Schulin, min Sviger Fader Doctr Schoenheyder, min Svoger den unge Doctor Schoenheyder og min Svoger Hr: Grøn²⁾.

1771. Beskicket af Stads-Raadet og den 31te Julij af Hof- og Stads-Retten, til at være Over-Formynder, hvorfra ieg, efter aflagt Regnskab og Rigtighed blev dimitteret den 8de Junij 1776.

1771, den 26de Novembr blev ieg beskicket som Committered i Frue Sogns Pleye Commission, hvorfra ieg afgik in Febru: 1779.

1772. Den 16de Octobr antaget iblandt Stadens 32 Mænd, som da bleve Retablerede, og fik Nr. 27, men afgik under Nr. 18, in Februarij 1779 som Raadmand.

1775. Den 20de Febru. om Morgenen Kl. 6 glædede Gud os med en Søn, som i Daaben i St Petrii Kircke, den 28de nest efter, blev kaldet: Hans Christian Carl³⁾; Fadderne: Frue Anne Elisabeth Grøn, Jomfr: Barbara Cathrine Schoenheyder, min Sviger Fader, min Svoger Pastor Schoenheyder, min Svoger Advocat Johan Marthin Schoenheyder, Hr: Adolph Nissen, Kiøbmand og Cancellie Secreteer Hans Brandt.

---

¹⁾ Hun ægtede 4 Mai 1790 Rektor i Odense Ludvig Heiberg, f. 1760 † 1818, en Broder til Peter Andreas Heiberg, og døde i Odense 15 Apr. 1836. Se Biogr. Lex.

²⁾ Se næst foregaaende Note.

³⁾ Han døde allerede 12 April 1777, se nedenfor.

1776, den 1ste Maj om Morgenen Kl. 3¹/₄ blev min kiere Koene lykkelig Forløst med en Datter, som den 9de Dito blev Døbt i St Petrii Kircke med Navn, Elisabeth Reinholdine¹⁾; Fadderne: min Svigerinde Frue Reinholdine Schoenheyder, Fød von Jessen, Jomfrue Birthe Nissen, min Sviger Fader, Justitz Raaderne Luge & Mahling, Justitz Secreter Köneman og Stads-Kæmner Falk.

1777. Den 12te April, bortkaldte Gud min Søn, som blev den 18de Dito nedsat ved min Salige Koene.

1777. Blev ieg ved Kongelig allernaadigst Rescibt dat: Fredensborg Slot den 1ste Augustij befalet at indtræde som Med Commissarius i Extra Skatte Egalerings Commissionen.

1777. Den 2den Octobr om Aftenen Kl. 11¹/₂, velsignede Gud os atter med en Datter som blev Døbt i St Petrii Kircke og kaldet Anna Dorethea; Fadderne vare: Min Svigerinde Frue Elisabeth Schoenheyder Fød Esmarch²⁾, Jomfrue Grøn, Hr: Juncker von Møsting, Hr: Etatz Raad de Obelitz, Her: General Krigs Commissaire Hesselberg, Hr: Justitz Raad Schleth, og Kielderskriver og Mundskienk Hr: Gross.

1777. Den 9de April blev ieg Allernaadigst beskicket til Cancellie Raad og Bestalling Gratis meddeelt.

1779, den 10de Februarij, allernaadigst Beskicket at være Raadmand, efter Ober Præsidentens Hans Excellence Hr: Geheime Baad Braems Forestilling, uden mit Vidende og blev anvist Sæde i Raadstuen, den 17de nest efter.

1788, den 30te Octobr om Natten Kl: 12 døde Justitz Raad og vice Borgmester Hoffgaard, fra hvilken Tiid ieg træder til Gage som yngste virkelig Raadmand, neml: 500 R. aarlig, som indeholdes det første — eller Naadsens — Aar.

Som Brygger haver ieg af Directionen været udnævnet, i nogle Aar efter hinanden at eftersee og optage Beholdningen af Humle, Malt, Brænde og Steenkul paa Bryghuset, og siden at gjøre Beregningen over det efter Karvestockene udestaaende samt

¹⁾ Død ugift i Kjøbenhavn efter 1800.

²⁾ Gift med Dr. med., Prof. og Hofmedikus Johan Henrik S.

Kielder Beholdningen; derefter at være Revisor, og endelig Adjungered ved Laugshuset og de der forefaldende Forretninger.

Ved Brand Assurance Cassen var ieg ogsaa i nogle Aar Revisor og siden tillige Districts Commissarius, indtil ieg blev beskicket til Raadmand.

Hr. Zacharias Skanckes autobiographi.

Ved **S. H. Finne-Grønn.**

Strax ved sin tiltrædelse af Seljord sogneprestembede i 1633 paabegyndte hr. Zacharias Skancke en nøiagtig ministerialbog for dette sogn, der aabnedes med hans autobiographi og — efter hans senere arbeide at dømme — utvilsomt ogsaa har indeholdt meget af interesse saavel om de i sognet boende civile embedsmænd som om naboskabets geistlige. Beklageligvis gik denne bog op i luer sammen med hans bøger og øvrige eiendele, da Seljord prestegaard brændte ved St. Hans tid 1654. Hr. Zacharias paabegyndte imidlertid strax derefter en ny ministerialbog, den han paany aabnede med sin autobiographi, som man dog nu tydelig kan se skorter noget her og der paa de fuldstændige og nøiagtige data, han tyve aar tidligere havde saa meget lettere for at nedtegne, men som dog altid vil interessere saa vel i og for sig som ved de mangehaande vanskeligheder, en ung theolog i hin tid kunde have at kjæmpe med for at komme frem i verden.

Naar Wille i sin „Seljords Beskrivelse“ meddeler forskjellige locale overleveringer om, at hr. Zacharias gik paa tømmerhugst med sine tjenere og om sommeren holdt til med sine folk paa Barstadsæteren i Fladdal og der havde sin vævstol, hvorpaa han selv vævede dreiel, da synes sagnet her at have lagt adskilligt til. I hans udførlige meddelelser i ministerialbogen om de nærsagt overdrevent hyppige visitatser, han i egenskab af provst afholdt i sit provsti sommer som vinter, og om de stadige besøg hos og gjenbesøg af nabopresterne med deres familier — der alt viser en letforstaaelig trang til jevnhyrdig selskabelig omgang — vil man intet spor finde til extravagancer i bemeldte retning. Derimod ligger det nær at antage, at enkelte smaatræk, — som f. ex. at han en varm sommerdag kunde spasere til annexerne i ornat, barfodet og med sko og strømper hængende paa en kjæp over skuldrene — efterhaanden er givet overdrevne dimensioner, hvad der her faldt saa meget lettere i betragtning af den omstændighed, at hans børn giftedes ind i sognets bondefamilier, der har kunnet give historierne mange afløb. Desuden er det jo altid saa, at har der engang været en mere end almindelig prestemand med originalt tilsnit i en bygd, saa bliver han gjerne tillagt alle de historier, der skriver sig baade fra hans formænd og fra dem, der har fulgt efter. At danne sig et billede af hr. Zacharias paa det grundlag, der for den største del beherskes af overleveringerne, vil derfor visselig være meget feilagtigt og meget uretfærdigt.